

העץ שלי

מילים : אוריאל אופק

לחן : יוסף הדר

ניתן למצוא את התווים והמילים בספרים הבאים:

- יוסף הדר, חגי ישראל בזמר ובצליל: שירי חגים לילדי הגן ולכתות א-ה.

- חגיגה בצלילים: שירי חג ומועד, בעריכת עופר טוראל ושלמה הופמן.

- יוסף הדר, ערב של שושנים.

מיועד לכיתות: ג-ה

סולם: סול מינור

מנעד: ספטימה

מבנה: סטרופי

א' (בית) – ת' 1-4 : משפט מוסיקלי הכולל שני פסוקים דומים : פסוק פותח (ת' 1-2) המסתיים על הדרגה החמישית ופסוק סוגר (ת' 3-4) המסתיים על הטוניקה.

ב' (פזמון) ת' 5-8 : משפט מוסיקלי הכולל שני פסוקים דומים : פסוק פותח המסתיים על הדרגה החמישית (ת' 5-6), ופסוק סוגר המסתיים על הטוניקה (ת' 7-8).

מרכיבים מוסיקליים המהווים נקודת אחיזה בהקניית השיר:

א. הפיסוק המוסיקלי (שני פסוקים בכל אחד משני החלקים).

ב. סיום פתוח וסיום סגור המופיע בשני החלקים (בהקנייה נתמקד בחלק ב' – הפזמון)

ג. הנוימות (כאשר יש יותר מצליל אחד על הברה) בת' 3 על המילה "נ-תתי", בת' 5 על המילה "טו ב-שבט" ובת' 6 על המילה "ש-לי".

שלבי הוראה:

הצגת השיר:

השמעה 1-2: מיקוד הקשב באמצעות שאלות העוסקות בטקסט:

א. מהו הפלא שמופיע בשיר?

ב. אילו פעולות עשה הילד/ה למען השתיל?

הקניית השיר

השמעה 3: (רק בית אחד ופזמון).

- התלמידים יזהו את העיטור/סלסול (הנוימות) בהצבעה.

ניתן לבצע פעילות הכנה: התלמידים יאזינו לשירת מוטיב קצר בשמיניות, ומיד בהמשך לשירת המוטיב עם הקישוט (חלקי השש עשרה), כפי שמופיע בשיר.

השמעה 4-6: התמקדות בחלק ב' (פזמון) בלבד:

א. התלמידים יזהו בהצבעה את סופי הפסוקים של הפזמון (סוף הפסוק הפותח וסוף הפסוק הסוגר).

ב. במרחב: התלמידים ילכו קדימה בפסוק הראשון ואחורה/יחליפו כיוון בפסוק השני. בסופי הפסוקים יעצרו.

ג. בישיבה: בסוף הפסוק הפותח (על הצליל רה) התלמידים יפרשו את הידיים קדימה, ובסוף הפסוק הסוגר (על הצליל סול) יניחו את הידיים על הברכיים (לאורך הפסוקים עצמם הילדים יכולים להניע את הידיים בחופשיות לפי אופי השיר).

-דיון קצר על תחושה של צליל "הבית"/"רחוק" "מהבית"/או מתח/ הרפיה.

הערה: יש לתרגל את סעיף ב' מספר פעמים עד לביצוע מדויק בסופי הפסוקים.

השמעה 7: שירת השיר בשלמותו (בתים ופזמון).

התלמידים יקשיבו לשירת המורה. בבתי השיר יאזינו (בעמידה במקום), ובפזמון יפעלו עם בן זוג:

בני הזוג יעמדו זה מול זה.

בסוף הפסוק הפותח יסתובבו ויעמדו גב אל גב.

בסוף הפסוק הסוגר יסתובבו, יעמדו זה מול זה ויצמידו את כפות הידיים זה אל זה.

השמעה 8: שירת השיר בשלמותו (בתים ופזמון).

בבתי השיר יאזינו (בעמידה במרחב), ובפזמון יפעלו במרחב:

לאורך פסוקי הפזמון התלמידים ינועו לבד במרחב. בסוף הפסוק הפותח יעמדו גב אל גב עם תלמיד העומד בקרבתם, ובסוף הפסוק הסגור יעמדו מול תלמיד העומד בקרבתם ויחברו עמו את כפות ידיים.

השמעה 9: זיהוי הסיומות (בלבד) של פסוקי הפזמון (פתוח או סגור).

התלמידים עומדים בזוגות/ מעגלים קטנים של כארבעה ילדים, ומגיבים בתנועה לשירת המורה השרה את סיומות הפסוקים בלבד, ללא ההתחלה (ראו תווים בהמשך). הם יקשיבו לסיומת ששרה המורה ויגיבו בהתאם בתנועה תוך כדי שירה.

סיומת הפסוק הסגור בפזמון

סיומת הפסוק הפותח בפזמון

הסיום הפתוח	הסיום הסגור	
גב אל גב	חיבור כפות הידיים	בזוגות
גב למעגל	פנים למעגל וחיבור כפות הידיים בין התלמידים.	במעגל

הערה חשובה: כדי לאתגר את התלמידים ולפתח את שמיעתם, המורה תשיר את הסיומות באופן רנדומאלי ולא צפוי, כגון: שלוש פעמים סיומת פתוחה, פעם אחת סיומת סגורה וכו' (התלמידים מגיבים לכל סיומת בנפרד). כל זאת כדי לא ליצור ציפייה של סיום פתוח וסיום סגור לסירוגין.

-דרך נוספת לתרגיל הבחנה בין שני הסיומות: בסיום הפתוח התלמידים עומדים ובסיום הסגור יושבים על הכיסא.

הערה: בסוף התרגול כדאי לדון שוב במתח שבסוף הפסוק הפתוח ובהרפייה שבסוף הפסוק הסגור.

תרגול השיר

-התלמידים יצטרפו לשירת המורה ויראו בתנועה את הפסוק הפתוח והסגור באחת הדרכים שתורגלו בשיעור הקודם.

- מציאת הפסוק הפתוח והסגור בחלק הראשון (הבית).

-התלמידים ישירו את הפסוקים הפותחים והמורה את הפסוקים הסוגרים (בבתים ובפזמון). החלפת תפקידים בין התלמידים למורה. כנ"ל בין שתי קבוצות.

ביצוע השיר (שירה עצמאית של התלמידים):

א. הבתים והפזמון יושרו בין שתי קבוצות או/ו בין סולן/נים לקבוצה.

ב. כל תלמיד ישיר פסוק מהשיר.

ג. שירה לסירוגין בין זוג סולנים.

ד. הצעה לתזמור השיר:

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of three systems of staves, each with a vocal line (labeled 'שירה') and a piano accompaniment line (labeled 'מטלופון' or 'מטל').

- System 1:** The vocal line starts with a quarter rest, followed by a series of eighth and quarter notes. The piano accompaniment consists of a steady eighth-note pattern.
- System 2:** The vocal line continues with a series of eighth and quarter notes. The piano accompaniment continues with the same eighth-note pattern.
- System 3:** The vocal line ends with a half note and a quarter rest. The piano accompaniment ends with a half note and a quarter rest.

